229
79

Ч. Айтматов атындагы тил жана адабият институту
Кол жазмалар фондусу
Инв. № 313
Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы
Гуманитардык жана экономикалык илимдер бөлүмү

229
—
79

229 - 79 Сочинение по исламу на тюркском языке.

[illegible]

طهارتسز کشینك هیچ بر نمازنی اوقووی درست توگل، طهارتسز نماز اوقودن کفرلك خوفی باردر. طهارتسز کشینك قرآننی هم قرآن آیتلری یازلغان نرسه‌لرنی طوتوویده درست توگلدر (مکروهدر). بوقچه ایله طوتوده، کوگلدن یا ایسه قولغه طوتماینچه‌غنه قاراب اوقوده ضرر یوق.

نمازنك شرطلرندن اوچنچیسی ستر عورت

یعنی نماز اوقوغانده عورت بولغان اعضالرنی پاك کیوم ایله قابلاودر، اگر عورت قابلانماغان بولسه نماز درست بولماس.

عورت بولغان اعضالر

ایرلرنك عورتلری آلن هم آرت یاقلاردن کندك آستندن تز آستینه قدر بولغان یرلریدر. شول یرلر قابلانغان بولسه باشقه یرلر قابلانماغان بولسه‌ده نماز درست بولور. خاتونلرنك بتون یرلری عورت بولوب، بیك آز یریگنه عورت توگلدر. یعنی آیاقلرینك باشلری طوبقغه قدر هم ایکی قولینك اوچلری بلازککه قدر؛ هم یوزینك طهارت آلغانده یوولا طورغان یرلری. بوندن قالغان تنلرینی یات کشیلرگه کورساتمك بیك الوغ گناهدر. عورت بولماغان اعضالرین قابلاماولری ادبسزلکدر.

دورتنچی شرط وقت

یعنی هر نمازنی اوزینه بیرلگان وقتنده اوقو فرض بولور، وقتندن الگاری اوقولسه نمازدن کیتماس. اگر وقتندن صوڭغه قالدرلسه نماز قضا قیلنوب اوقولور؛ لکن وقتندن کیچکدرگان ایچون بیك الوغ گناه بولور.

بیشنچی شرط قبله

نماز اوقوغانده قبله‌غه قارشی بولوب اوقومق فرضدر. قصدا قبله‌دن باشقه یرگه یونالوب اوقو درست توگل. اما بر بر عذر سببلی بولسه ا[illegible] وقتده درست بولور.

قبله قایده؟

قبله مکهٔ مکرمه شهرنك (کعبة‌الله) اسملی بر الوغ عبادت خانه‌نك اورنیدر. بتون مسلمانلر نمازنی شونده طابا قاراب اوقورغه تیوش؛ بزنك بو یرلرده قبله توشلك یاغنده، یعنی توش وقتنده (ساعت اون ایکیدن صوك) قویاش طورا طورغان طرفده‌در.

آلتنچی شرط نیت

یعنی اوقولاچق نمازغه کوڭل ایله بیلگیلاب طورمق؛ مثلا اویله نمازین اوقوغانده ایکندی، یا ایسه آخشام دیوب نیت قیلونسه، یا ایسه برەر آدم کیلوب نرسه نمازی اوقیسڭ دیوب صوراغانده جوابقه آبدراب طورلسه اول نماز نمازدن کیتماس.

نیتده بیگراك کوڭل نیتی شرطدر. نمازنڭ شرطلری بیان قیلنوب بتدی، بارین برگه جیوب ایتکانده اشبولردر: (نجسدن طهارت، طهارتسزلکدن طهارت، ستر عورت، وقت، قبله، نیت) در.

رکنلرنڭ برنچیسی تکبیر تحریمه

یعنی (حراملاو تکبیری) آنڭ ایچون نمازغه کرشکانده ایڭ اوّل (الله اکبر) دیوب قولاق قاغوب کرشله‌در. الله اکبر دیوب نمازغه کرشکاندن صوڭ عادتده حلال بولغان آشاو، ایچو، سویلاشو کبی اشلر همه‌سی حرام بولادر. شونڭ ایچون بو تکبیرگه (تکبیر تحریمه) دیوب ایتوله‌در. وبوڭا (تکبیر افتتاح) دیوب‌ده ایته‌لر.

ایکنچی رکن قیام

یعنی نماز اوقوغانده هر رکعتده اوچ آیت اوقور قدر آیاق اوره باصوب طورمق‌در.

اوچنچی رکن قراءت

(قراءت) اوقو دیگان سوز، یعنی قیامده وقت اوچ آیات قدر قرآن اوقو فرضدر؛ نماز اوقوچی کشی اوزی ایشتورلك درجه‌ده بولسون.

دورتنچی رکن رکوع

قیام قرائتدن صوڭره باش قبله‌غه طابا بولغان حالده آرقانی هم باشنی تیگزگنه طوتوب بوگلوب (بوکرایوب) طورمق. اگر برکمسه بوگلور بوگلمزگنه طورسه اول رکوعدن حساب قیلنماز، نمازی هم نمازدن کیتماز.

بشنچی رکن سجود

یعنی رکوعدن ینه قیام حالینه کلدکدن صوڭره اوّل تزلانوب، صوڭره ایکی قولنی یرگه توشاب شول قوللر آراسینه یوزنی قویوب ماڭلای ایله یرگه یاتولور بوڭا سجده دیوب ایتوله‌در؛ هر رکعت صایون ایکی سجده قیلونه‌در. سجده‌ده ماڭلاینی یرگه تیرماینچه بورون ایله‌گنه قیلمق درست بولماز (١).

آلتنچی رکن قعود

قعود اوطورو دیگان سوزدر، آنڭ ایچون نماز آخرنده تزلانوب اوطوروب تمام ایتوله‌در. بس نماز ایچون شول اون ایکی تورلی اش یعنی شرط ورکن‌لر فرضدر؛ برسیگنه قالسه‌ده نماز درست بولماز.

رکنلرنی برگه جیغانده شونلردر: تکبیر تحریمه، قیام، قرائت، رکوع، سجود، قعود. نمازنڭ فرضلرندن برسی قالسه نمازنی قایتاروب یرینه یتکروب اوقو فرض بولور.

نمازنڭ واجبلرین بیان

برنچی: قرائت فاتحه. یعنی قیامده وقت (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) الخ سوره‌سینی اوقومق.

ایکنچی: ضم سوره، فاتحه‌نی اوقودقدن صوڭره بر قسقه سوره قوشمق، یا ایسه آوچ آیت قوشمق.

اوچنچی: قومه، رکوع قیلدقدن صوڭره قیامغه کیلوب (سبحان الله) دیه‌ر چاقلی باصوب طورمق.

---

١) امامین قاشنده اما امام ابو حنیفه قاشنده درستدر فتوی اوّلگی سوزگه.